

Pestprotocol

Versie 3: oktober 2019

Erwin de Grijs

Annelies van Campen

Inhoud

Deel 1: Pestprotocol

1. Doelstelling van het protocol
2. Voorwaarden voor beleid
3. Wat wordt er onder pesten verstaan?
4. Signalen van pestgedrag.
5. Activiteiten in het kader van preventie.
6. Als er dan toch gepest wordt.
7. Als het pesten door blijft gaan.
8. Sanctiebeleid
9. Adviezen voor ouders
10. Achtergrondinformatie

Deel 2: het nieuwe pesten (digitaal)

1. Doelstelling van het protocol
2. Voorwaarden voor beleid
3. Wat wordt er onder het 'nieuwe pesten' verstaan?
4. Signalen dat een kind gepest wordt.
5. Activiteiten in het kader van preventie.
6. Als er dan toch gepest wordt.
7. Als het pesten door blijft gaan.
8. Sanctiebeleid

Deel 1: PESTPROTOCOL

1. Doelstelling van het beleid

We willen streven naar een pestvrije school. We vinden dat we er alles aan moeten doen om de aan onze zorg toevertrouwde kinderen een zo veilig mogelijke omgeving te garanderen, zodat ze zich optimaal ontwikkelen.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

2. Voorwaarden voor beleid

Om pestgedrag te kunnen voorkomen en/of aanpakken voldoen we aan de volgende voorwaarden:

- Leerlingen, onderwijzend en niet onderwijzend personeel en ouders zien pesten als een probleem. Het pesten gebeurt meestal stiekem en buiten het gezichtsveld van leerkrachten. Het is belangrijk dat het door ouders, leerlingen en anders betrokkenen gemeld wordt bij de leerkracht, zodat we er samen verantwoordelijk voor zijn.
- OBS Het Zand wil pesten voorkomen. We zijn preventief bezig en wachten niet op pestproblemen.
- De leerkrachten op OBS Het Zand kunnen pesten signaleren. De leerkrachten nemen naar aanleiding daarvan ook duidelijk stelling.
- Op OBS Het Zand praten we niet alleen over pesten, maar passen afspraken en omgangsregels toe in concreet gedrag en in concrete situaties. Op deze wijze wordt kennis omgezet in een vaardigheid om positief met elkaar om te kunnen gaan.
- In de houding van alle medewerkers lezen kinderen af, dat er respect is voor elkaar en voor alle kinderen op OBS Het Zand. Wij laten in ons gedrag duidelijk zien wat OBS Het Zand verstaat onder een veilige school.
- Als ouders/verzorgers menen dat de school in gebreke is gebleven bij het oplossen van een pestprobleem volgens dit protocol dan kunnen zij onze klachtencontactpersoon inschakelen. Deze geeft aan welke weg er bewandeld dient te worden om deze klacht op de juiste manier te behandelen.

3. Wat wordt er onder pesten verstaan?

Als we het over pesten hebben, denken we aan zaken als:

- Buitengesloten of genegeerd worden.
- Uitgescholden worden vanwege het anders zijn, bv. kleding, uiterlijk, gedrag.
- Fysiek mishandeld worden.
- Bedreigd worden.

Kenmerken van pestgedrag:

- Pesten gebeurt berekend, men wil bewust iemand kwetsen of kleineren.
- Pesten is duurzaam; het gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig. (stopt niet vanzelf)
- Pesten is een ongelijke strijd: 'De pestkop ligt altijd boven'.
- De pestkop heeft geen positieve bedoelingen; hij/zij wil pijn doen, vernielen of kwetsen.
- Het pesten gebeurt meestal door een groep (pestkop, meelopers en supporters) tegenover een geïsoleerd slachtoffer.
- Pesten heeft meestal een vaste structuur; pestkoppen zijn meestal dezelfde, net zoals de slachtoffers.

Gevolgen:

- Indien niet tijdig wordt ingegrepen, kunnen de gevolgen (zowel lichamelijk als geestelijk) heel pijnlijk en ingewikkeld zijn en ook heel lang naslepen.
- Het is niet gemakkelijk om tot betere relaties te komen; het herstel verloopt moeizaam.
- Isolément en grote eenzaamheid bij het gekwetste kind.
- Enkele of meerdere leerlingen lijden onder een dreigend en onveilig klimaat; Leerlingen kunnen angstig worden en elkaar wantrouwen; men is weinig open of spontaan; men telt weinig of geen echte vrienden binnen de groep.

4. Signalen van pestgedrag.

Dit kunnen zijn:

- Een bijnaam geven aan bepaalde leerlingen.
- Structureel opmerkingen maken over een klasgenoot.
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven.
- Briefjes doorgeven.
- Beledigen.
- Opmerkingen maken over huidskleur, haardracht of kleding.
- Isoleren.
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen.
- Op weg naar huis achterna rijden.
- Naar het huis van het slachtoffer gaan.
- Bezittingen afpakken.
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer.
- Digitaal pesten
- Etc.

Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen.

Signalen moeten serieus genomen worden. Leerkrachten brengen ouders zo snel mogelijk op de hoogte van evt. signalen m.b.t. pesten. Tijdens dit gesprek wordt het plan van aanpak overlegd, de rol van ouders wordt hier ook in besproken.

Voorbeelden van signalen die kunnen duiden op het slachtoffer zijn van pestgedrag:

- Stil en teruggetrokken gedrag
- Geregeld buikpijn
- Slapeloosheid
- Snel huilen
- Snel boos worden
- Nagelbijten
- Angstig zijn
- Niet meer buiten willen spelen
- Niet samen willen werken
- Etc.

5. Activiteiten in het kader van preventie.

Met interactie, instructie en klassenmanagement scheppen we de voorwaarden voor een pedagogisch klimaat waarin elk kind tot zijn recht komt. We werken volgens De Vreedzame School methode. Op deze manier werken we ook aan veiligheid.

Hoe werken we daar in de klas aan?

- Respectvol met kinderen omgaan.
- We betrekken kinderen bij de les, moedigen hen aan, helpen, corrigeren, het gevoel geven dat ze ook fouten mogen maken.
- We leren kinderen rekening houden verschillen tussen kinderen.
- We hebben regels afgesproken die in school gelden.
- In elke groep worden, aan de hand van de lessen vanuit De Vreedzame School, afspraken gemaakt aan het begin van het schooljaar. Deze worden op papier gezet. De afspraken hangen duidelijk zichtbaar in het lokaal.

In de praktijk komt dit neer op het volgende:

- Afspraken
 - Als je zelf ruzie hebt, probeer je deze eerst zelf op te lossen volgens het stappenplan van De Vreedzame School. Lukt dat niet, dan meld je dat bij de leerkracht. Als je ziet dat een kind gepest wordt, dan meld je dat bij de leerkracht. Dit is geen klikken!
 - Je bemoeit je niet met een ruzie door zomaar een partij te kiezen.

Bij de Vreedzame School komen de volgende omgangsvormen in de verschillende blokken aan bod:

- We horen bij elkaar – groepsvorming
- We lossen conflicten zelf op – conflicthantering
- We hebben oor voor elkaar – communicatie
- We hebben hart voor elkaar – gevoelens
- We dragen allemaal een steentje bij – verantwoordelijkheid
- We zijn allemaal anders – diversiteit

Aanbod op school:

- In alle groepen wordt met De Vreedzame School gewerkt. Gedurende acht jaar wordt wekelijks een les gegeven.
- Nieuwe leerkrachten, die onbekend zijn met de methode, worden zo snel mogelijk ingewerkt.
- In alle groepen hangen de regels van De Vreedzame School en de gemaakte afspraken van de groep.
- Signalering van (on)gewenst gedrag wordt besproken met de gedragsspecialist.
- Elk schooljaar vullen de leerlingen van groep 3-8 na 8 weken de signaleringslijst van Zien! in. De groepen 3-4 doen dit onder begeleiding van de leerkracht. De leerlingen van de groepen 5-8 vullen dit digitaal in. Kinderen die een opvallende uitslag hebben vullen de vragenlijst in april nog een keer in. In groep 1 en 2 vullen de leerkrachten twee keer per jaar KIIK! in.

6. Als er dan toch gepest wordt.

Als er toch gepest wordt dan gaan we over tot de volgende aanpak

De gepeste ondersteuning geven.

- De gepeste serieus nemen. Aangeven dat je actie gaat ondernemen.
- Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie wordt gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten.
- Het kind (indien mogelijk) laten inzien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wilt.
- Gesprek met ouders.
- **Aanpak pester.**
 - In gesprek aangeven dat je het gedrag afkeurt. Zoeken naar de reden van het pesten.
 - Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.

- Excuses laten aanbieden.
- Aangeven dat je verwacht dat de pester zich houdt aan de afspraken en omgangsregels zoals die bekend zijn
- Afspraken maken over gedragsveranderingen.
- Gesprek met ouders.
- **Meelopers aanspreken;**
 - De meeloper zien wij als een passieve pester. Hij is medeplichtig. Blijft op afstand, doet niets om het pesten te stoppen. Hij neemt het niet op voor het slachtoffer. Hij lacht mee met de pester omdat hij bang is om zelf gepest te worden. Deze dingen worden bespreekbaar gemaakt in de groep.
 - Informatie over pestgedrag valt niet onder "klikken". De groep moet dit duidelijk ervaren.
- **Dossier aanleggen.**
 - De leerkracht maakt een verslag in Parnassys in het dossier van alle betrokkenen over de betreffende situatie en de gevolgde aanpak.
 - Ouders/verzorgers van de pester en de gepeste worden op de hoogte gebracht van de feiten.

7. Als het pesten door blijft gaan.

Als het pesten doorgaat gaan we activiteiten ondernemen waarbij alle vijf betrokken partijen (de gepeste, de pester, de meelopers de leerkrachten en de ouders) aandacht krijgen.

We hanteren Stappenplan Oplossingsgerichte aanpak (OPA) vanuit De Vreedzame School methode. Deze aanpak is als volgt:

Stap 1.1 Gesprek leerling

Stap 1.2 Gesprek ouders/verzorgers

Stap 2/3/4 Reacties na uitleg probleem

Stap 5 Voorstel in 'ik-vorm'

Stap 6 Observaties

Stap 7.2 Gesprek slachtoffer

Stap 7.3 Gesprek ouders/verzorgers

Evaluatie leerkracht

**Zie bijlage voor uitwerking*

Leerkrachten (team)

- Gemaakte afspraken doorgeven aan het team
- Collectieve controle op afspraken.

8. Sanctiebeleid

Bij pestbeleid past ook een sanctiebeleid. Binnen het SPO is er een protocol disciplinaire maatregelen dat gevolgd wordt.

9. Adviezen aan de ouders

- Ouders van gepeste kinderen
 - Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
 - Pesten op school direct met de leerkracht bespreken.
 - Steun uw kind.
 - Vraag wat uw kind nodig heeft.
- Ouders van pesters
 - Neem het probleem van uw kind serieus
 - Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
 - Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
 - Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
 - Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat.
 - Veroordeel het negatieve gedrag en niet het kind!

Deel 2:

Het nieuwe pesten

Online pesten is vaak lang onzichtbaar voor ouders en school. Dit maakt het lastig tijdig in te grijpen. Het is daarom van groot belang dat we ons hier bewust van zijn en dat we dit bespreekbaar maken in de groep.

1. Wat wordt er onder het 'nieuwe pesten' verstaan?

Pesten via het internet :

- Kinderen sturen anonieme dreigmailtjes (hatemail);
- Ze zetten foto's van elkaar online met vervelende teksten;
- Ze schelden elkaar online uit;
- Er worden opzettelijk virussen naar elkaar gestuurd;
- Homepages en mailadressen worden gekraakt;
- Kinderen bestellen online producten voor iemand anders.
- Pesten via WhatsApp, Facebook, Instagram enz.
- Etc

Pesten via het internet is vaak harder en gemener dan op bijvoorbeeld het schoolplein of in de gangen. De pester kan anoniem blijven.

Deze vorm van pesten vindt voornamelijk plaats buiten schooltijden, maar beïnvloedt wel het pedagogische klimaat in de klas.

2. Signalen dat een kind gepest wordt

Dezelfde signalen als genoemd in het pestprotocol zijn hier van toepassing.

3. Activiteiten in het kader van preventie

Met interactie, instructie en klassenmanagement scheppen we de voorwaarden voor een pedagogisch klimaat waarin elk kind tot zijn recht komt.

Hoe werken we daar in de klas aan?

- We leren kinderen hoe je met internet omgaat.
- Leerkrachten tonen interesse in wat kinderen op het internet doen.
- In elke bovenbouwgroep worden de afspraken en regels aan het begin van het schooljaar besproken en op papier gezet.

Deze afspraken en regels komen neer op het volgende:

Internetgedrag

- Ik weet dat niet alles waar is wat ik op websites zie.
- Ik download niets, geen games, geen software, geen muziek.
- Ik mag mezelf niet registreren op websites.
- Als ik iets tegenkom wat ik niet wil zien, klik ik het weg (als het niet lukt, vraag ik hulp).
- Als ik me vervelend voel door iets wat ik heb gezien, dan vertel ik dat aan iemand die ik vertrouw
- Van vervelende berichten maak ik een screenshot zodat ik dit kan laten zien

Mailen

- Ik open nooit mailtjes van onbekenden.
- Ik verstuur geen viruswaarschuwingen en geen kettingbrieven.
- Spam en junkmail gooi ik meteen weg en ik reageer er nooit op.
- Ik verstuur geen anonieme mail.
- Ik verstuur geen flauwe grappen, dreigmail of hate-mail.

4. Als er dan toch gepest wordt.

Als gezien wordt, of door onderzoek bij vermoeden of horen bevestigd wordt dat er gepest wordt, dan gaan we over tot de volgende aanpak:

- Spoor de dader op. Er is te achterhalen wat kinderen op hun eigen school laptop doen.
- Zie punt 6 van het pestprotocol.

5. Als het pesten door blijft gaan.

Zie punt 7 van het pest-protocol

6. Sanctiebeleid

Zie punt 8 van het pest-protocol

7. Adviezen aan ouders

Zie punt 9 van het pest-protocol. Andere aandachtspunten:

- **Blokken van afzenders**

Sommige programma's hebben de mogelijkheid om specifieke afzenders te

blokkeren. Onderstaande websites geven meer informatie. Op den duur loont het wellicht de moeite uw kind een nieuw mailadres te geven. Vertel uw kind altijd dat ze heel voorzichtig moeten zijn met het doorgeven van hun mailadres aan anderen.

- **Digitaal pesten is strafbaar**

Er zijn verschillende vormen van digitaal pesten die strafbaar zijn. Daar kun je hier meer over lezen: [Digitaal pesten wat is strafbaar?](#) Leerlingen realiseren zich dat vaak niet.